Plukovník Ing. Miloslav Buzek

Technická příprava velitelů, štábů a vojsk — předpoklad úspěšné realizace vědeckotechnického rozvoje ČSLA

K dosažení mistrovského ovládání zbraní a bojové techniky je nezbytné uskutečňovat soustavnou a cílevědomou vojenskoodbornou a technickou přípravu, kterou dovedně spojovat s ostatními druhy příprav a s ideovou výchovou.

Technická příprava napomáhá rozvíjení důvěry v sílu vlastních zbraní a bojové techniky, formování psychických vlastností nezbytných pro účinné používání těchto zbraní a bojové techniky ve složitých a krajně napjatých podmínkách. Bez zajištění tohoto základního požadavku sebedokonalejší bojová technika sama o sobě nepřinese v boji požadovaný výsledek. Např. zkušenosti z výcviku s nově zaváděnou technikou ukazují, že není-li před přezbrojením na novou techniku včas připraven učebně výcvikový proces, učebně výcviková základna a připraveni velitelé a techničtí pracovníci, jsou s novou technikou z počátku dosahovány horší výsledky, než s technikou starší, kterou vojáci ovládají. Z toho vyplývá, že rozhodujícím faktorem pro technické osvojení si nové techniky je vojenskoodborná a technická připravenost lidí. A to nejen těch, kteří tvoří osádky a obsluhy, ale i těch, kteří zabezpečují její bojovou sílu a pohotovost, jako např. techniků, dílenských a týlových specialistů a zvláště pak těch, kteří rozhodují o jejím efektivním použití, tj. velitelů a štábů všech stupňů.

U velitelů a štábů jde především o znalosti takticko-technických možností zbraní a techniky, potřebných pro rychlé a správné rozhodování o jejím použití a o znalosti základních kontrolních úkonů, které jsou povinni podle řádů a předpisů řešit.

Znalosti získané ve vojenských školách musí být neustále obnovovány a aktualizovány v postgraduálním stadiu, v krátkodobých či dlouhodobých kursech, v přípravě velitelů a štábů především však samostatným studiem.

U technických kádrů a dílenských specialistů se požaduje dokonalé zvládnutí technologických postupů ošetřování a oprav techniky, organizace a řízení práce dílenských družstev i schopnost dělat kontrolu kvality prací na technice. Jejich znalosti je třeba neustále zdokonalovat obdobnými formami jako u velitelů a štábů.

Technický výcvik a příprava vojáků základní služby by měly být orientovány:

— u řidičů a osádek k získání základních teoretických znalostí konstrukce a praktických znalostí v technice jízdy při příjezdu a odjezdu od překážky, překoná-

vání překážek, omezených průchodů, technice jízdy v bojových podmínkách, po komunikacích při vysokých průměrných rychlostech a k odstraňování běžných poruch,

— u dílenských specialistů by měl být odborný výcvik a technická příprava zaměřeny k dokonalému zvládnutí technologických postupů při opravách a při technických ošetřeních a praktických opravách techniky v polních podmínkách.

Rozhodující úlohu v technické přípravě vojsk mají vojáci z povolání. Pro neustálé zdokonalování jejich teoretických a praktických znalostí je nezbytné zavést a důsledně dodržovat účelný a pevný systém studia a vymezit pro tento účel nezbytný čas a podmínky. K tomu je třeba přihlížet již při plánování, promyšleně volit témata školení i praktických zaměstnání. Pokud nejsou stanovena nadřízeným orgánem, měla by jejich volba důsledně vycházet ze současných i perspektivních potřeb výkonu funkcí.

Jednou z účinných forem zdokonalování znalostí vojáků z povolání jsou přednášky, zaměřené k aktuálním výsledkům vědy a techniky v ČSLA. K tomu je však třeba, aby příslušné orgány ministerstva národní obrany v součinnosti s vysokými vojenskými školami tyto přednášky pro štáby svazů a svazků připravily.

Velmi účinné jsou ukázky nové bojové techniky, organizování vědeckotechnických konferencí spojených s výměnami zkušeností apod.

Důležitou úlohu při dosahování pozitivních výsledků v technické přípravě vojáků z povolání má osobní příklad nadřízených velitelů a štábů i maximální zaměření jejich práce na pomoc vojskům. Tento požadavek zvlášť naléhavě vystupuje do popředí v současné době, neboť funkce na nižších velitelských stupních zastává mnoho mladých velitelů, kteří nedávno ukončili vojenské školy. Tito velitelé potřebují soustavnou pomoc a péči, ale zároveň i důslednou a náročnou kontrolu. Kdo jiný jim má pomáhat a náročně je vést než právě zkušení velitelé a pracovníci štábů. Jsou povinni jim předávat své zkušenosti a zabezpečovat, aby se ze dne na den zvyšovaly jejich úspěchy ve výcviku a výchově podřízených. Tak budou tito mladí velitelé získávat jistotu, osvojovat si rozhodnost, aktivitu a iniciativu. Zvlášť je důležité, aby se pro mladé důstojníky stali vzorem velitelé praporů a útvarů, kteří jsou s nimi v denním styku.

V technické přípravě vojáků základní služby se osvědčilo organizovat krátce po nástupu branců k útvaru ukázky techniky, kterou je útvar vybaven, s odborným výkladem a předvedením činnosti. Tyto ukázky pomáhají velitelům již od samého začátku vojenského života branců formovat jejich zájem a techniku a vztah k ní.

Obdobné ukázky na vyšší úrovni jsou účelné i v průběhu vojenské služby, neboť posilují důvěru v bojovou sílu útvaru a vytvářejí podmínky pro dokonalejší součinnost různých druhů zbraní v boji. Učí vojáky zbavovat se strachu před obdobnou technikou nepřítele, s níž by v boji přišli do styku. Ukázkami však není možné nahrazovat plánovaná praktická zaměstnání nebo instrukčně metodická zaměstnání, neboť největší užitek přinese vždy osobní poznání vlastností bojové techniky.

Osvědčilo se též slavnostní předávání bojové techniky a zbraní obsluhám (osádkám), přebírání techniky do socialistické péče, organizování dnů nové techniky, soutěží zručnosti při obsluze techniky. U spojovacího vojska bylo zavedeno a osvědčilo se u drahé a složité techniky vydávání osvědčení o způsobilosti obsluhovat tuto techniku. Tato osvědčení se vydávají až po úspěšném složení zkoušek před určenou komisí. K včasnému a kvalitnímu zavedení nové techniky jsou u spojovacího vojska ustanovovány „brigády komplexní socialistické racionalizace", v nichž jsou zapojeni příslušníci útvarů, kde se nová technika zavádí, specialisté nadřízených stupňů velení, pracovníci výzkumných a opravárenských ústavů a zařízení škol. Společné úsilí vede k dokonalému zabezpečení exploatační činnosti, k zajištění nepřetržitého a bezporuchového provozu a k včasnému a nejúčelnějšímu zasazení techniky do příslušných soustav. Pomáhá také zvládnout obsluhu a provoz techniky a umožňuje zdokonalovat a racionalizovat vyučovací metody atd.

Významnou úlohu při realizaci vědeckotechnického rozvoje v ČSLA plní systematicky rozvíjená a cílevědomá **vojenskotechnická propaganda.** Platí zásada, že myšlenka, která se stane majetkem mas, se stává materiální silou. Technická propaganda může být uskutečňována různými formami a metodami. Patří k nim např. ukázky soudobých zbraní a předvádění způsobů jejich bojového použití, přednášky, referáty, soutěže specialistů, zlepšovatelů a vynálezců, rozšiřování a výměna zkušeností, popularizování výtečných výsledků, rozvoj pracovní iniciativy a aktivity apod.

Obsah vojenskotechnické propagandy je účelné zaměřovat na:

— odhalování nově vznikajících souvislostí vědeckotechnického rozvoje v ČSLA,

— propagování nových požadavků na vojáky v procesu modernizace armády,
— objasňování úlohy člověka a techniky a jejich vzájemného vztahu k soudobé válce,
— vysvětlování způsobů dokonalého zvládnutí, využívání a ošetřování techniky,
— zevšeobecňování zkušeností nejlepších velitelů, techniků a třídních specialistů v ovládání a využívání techniky,
— posilování důvěry vojáků v dosud zavedenou a nově zaváděnou techniku,
— pěstování hrdosti na příslušnost k danému druhu vojska, speciálnímu vojsku či službě a ke svěřené technice.

Veškerou vojenskotechnickou propagandu je nutné zaměřovat k úspěšnému plnění především těch konkrétních úkolů, jejichž řešení přispívá ke zvyšování bojové pohotovosti jednotek, útvarů i svazků ČSLA.

Stálá bojová pohotovost ČSLA je v současném prudkém vědeckotechnickém rozvoji podmíněna udržováním zbraňových systémů, zbraní a bojové techniky ve správném technickém stavu a v plné připravenosti k bojovému použití. Všechny agregáty bojových raket, tanků, letadel, radiolokátorů i jiných kompletů musí být vždy připraveny k práci bez poruch. Toho je možné dosáhnout neustálým zdokonalováním racionálně provozního systému, konzervováním a rychlým odstraňováním a opravováním poškozené techniky.

Provozem techniky klesá její spolehlivost. Proto funkcionáři parkové služby jsou povinni znát celkový stav techniky a u nepojízdné techniky její závady. Nesmí připustit provoz techniky se sníženou spolehlivostí do doby odstranění příčin této nespolehlivosti. U techniky, vracející se z provozu, musí zabezpečovat její doplnění pohonnými hmotami, překontrolovat její technický stav, ošetření a uložení v garážích. Techniku, která není řádně ošetřena, nebo není ve správném technickém stavu, nesmí dovolit uložit do garáží, ale musí zůstat v prostoru, určeném pro ošetřování a opravy.

K zabezpečení stálého správného technického stavu techniky je účelné stanovit u každého útvaru maximální počet provozu neschopné techniky. Při stanovení tohoto počtu je třeba vycházet z pořadí důležitosti podle druhů techniky i podle úkolů bojové pohotovosti. Každé porušení povoleného počtu nebojeschopné techniky je třeba hlásit nadřízenému veliteli a ihned přijmout opatření k nápravě.

V rámci racionálně provozního systému je potřebné sledovat též efektivnost a hospodárnost provozu a zajištění stálé bojové pohotovosti, udržovat potřebnou zásobu kilometrů nebo provozních hodin do střední nebo generální opravy.

Stálou bojovou pohotovost vojsk ČSLA přímo ovlivňuje **včasné a kvalitní ošetřování a opravování zbraňových systémů, zbraní a bojové techniky.** Základní podmínkou je, aby byla zabezpečena optimální rozježděnost techniky a rovnoměrný náběh jednotlivých vozidel do opravy. Ke splnění tohoto náročného úkolu je účelné využívat výpočetní techniku. Plánované pravidelné opravy obnovují životnost techniky. Technika je odesílána k útvarům s plnou zásobou kilometrů nebo provozních hodin do příští opravy a tím se obnovuje bojeschopnost techniky na plnou hodnotu.

Větší úsilí je potřebné věnovat vytváření optimálních podmínek pro ošetřování techniky na střelnicích a tankodromech, při přesunech, při taktických cvičeních a po návratu z vojenských výcvikových prostorů. Vždy je třeba dodržovat zásadu, aby technika byla v nejkratší době doplněna, ošetřena, překontrolován její technický stav a aby byla plně připravena k bojovému použití.

K dosažení tohoto cíle je nutné do ošetřování techniky zavádět všechny druhy moderního řízení práce, soustředit k době ošetřování dostupné prostředky a kapacity, organizovat jejich směnnost, zabezpečit maximální využití pracovní doby specialistů, zabezpečit pohotovost výdejen PHM, skladů a náročný technický dozor nad pracemi. Nejsou-li tyto zásady důsledně dodržovány, vytvářejí se podmínky pro následnou poruchovost a havárie techniky, čímž je bojová pohotovost snižována.

Opravování soudobé bojové techniky vyžaduje od všech velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací komplexní přístup. Vyplývá to nejen ze složitosti techniky, ale i z narůstajícího významu času. Stálá bojová pohotovost vyžaduje, aby nebojeschopná technika byla co nejdříve vrácena svému určení, ke své jednotce a mohla plnit bojový úkol. Faktor času působí jako rozhodující moment i v boji, neboť velká pohyblivost vojsk a častá změna bojové situace vyžaduje, aby bojová technika byla vrácena do boje v nejkratší možné době. To vše klade vysoké nároky na organizovanost řídící práce orgánů technického zabezpečení, na účinný technický průzkum a odsun poškozené techniky a na reálnou organizaci technické pomoci, rychlé opravy při včasném přísunu rozsáhlého sortimentu agregátů a náhradních dílů. Je nutné zabránit jakýmkoli prostojům, které vyplý-

vají z nízké organizovanosti práce nebo zásobování náhradními díly.

K zabezpečení spolehlivého, kvalitního a rychlého ošetřování techniky je potřebné vynaložit větší úsilí včasné výstavbě (dokončení rozestavěných) objektů, plánovaných základních prostředků pro mytí, ošetřování a opravy techniky. Důsledně dodržovat zásady provozu ošetřování a oprav v duchu RMNO č. 010/77 a základních řádů. Lépe slaďovat plány bojové a politické přípravy s úkoly provozu techniky a vyčleňovat nezbytný prostor pro zabezpečení kvalitního ošetřování tehniky.

Do opravárenské činnosti prosazovat pokrokové metody a bojovat proti konzervatismu. Opravy bojové techniky, které mohou být uskutečněny ve vojenských opravnách, nepředávat do opravy mimovojskovým opravnám. Tím dosáhnout nejen zkrácení doby nezbytné na opravu, ale i snížení cen celkových nákladů na opravy. K urychlení, ke zkvalitnění i k zefektivnění oprav nebojové techniky v co největší míře využívat technické tvořivosti a zlepšovatelského hnutí příslušníků útvarů, svazků a svazů.

Realizace vědeckotechnického rozvoje v ČSLA způsobila kvalitativní změnu **v systému materiálně technického zabezpečení náhradními díly a dalším technickým materiálem.** Je budován systém zásobování náhradními díly v kombinaci s kusově zásobovanými položkami, který umožňuje snadnou zaměnitelnost, dělitelnost na menší celky. Počet kusů jednotlivých materiálů je v soupravě uložen podle pravděpodobnosti výskytu při opravě.

Hlavní předností je stavebnicový systém uspořádaný do dvou typů souprav, z nichž první typ je určen pro stupeň útvar, druhý typ je vyšší doplňkový typ, který v kombinaci s prvním typem umožňuje opravy vyšších složitostí. Využití těchto souprav se předpokládá v kombinaci s kusově dodávaným materiálem, který představuje většinou skupiny a podskupiny tj. takový materiál, který se musí vracet systémem výměny kus za kus a podléhá renovaci. Soupravy materiálu představují takový materiál, který je pro daný typ techniky nejvíce využíván a jeho potřeba je pravděpodobná. Zavedený systém plně vyhovuje požadavkům k zabezpečení stálé bojové pohotovosti techniky, k rychlému vyvezení materiálu do pole a řešení technického zásobování v poli osvojenými metodami v míru.

Vědeckotechnická revoluce je v současných podmínkách bezprostředně spjata s **mezinárodními integračními procesy.** Nebývalý rozsah technického pokroku na všech úsecích vojenství klade ohromné nároky na společenské zdroje, které ani středně velké země nejsou schopny zabezpečit. Současně s tím dynamický vzestup technických parametrů současných zbraňových systémů a bojové techniky, zařízení a agregátů vyvolává koncentraci výroby, která zpravidla přesahuje potřeby jedné země. A konečně soudobé výzkumy jsou tak náročné na intelektuální, lidské, finanční a hmotné zdroje včetně rozsáhlých experimentálních zařízení, že pouze SSSR může narůstající prostředky na vědu, výzkum a vývoj vynakládat. Odtud vyvěrá objektivní nezbytnost integračních procesů a jejich těsné sepětí s vědeckotechnickým pokrokem.

Soudobá etapa je tedy charakterizována stále hlubší dělbou práce na základě dohodnutých programů řešení nejdůležitějších vědeckých a technických problémů. Jsou vzájemně konzultovány základní problémy vědeckotechnické politiky, rozpracovávají se programy, koordinují plány, plánování a společně se řeší nejdůležitější úkoly vědeckotechnického rozvoje. Společně se řeší perspektivní rozvoj vojenské výzbroje a techniky, sjednocování organizačních struktur, zásady bojové a politické přípravy vojsk, výcvikových metod a opatření ke zdokonalování bojové pohotovosti. Společně se využívají také výsledky získané v oblasti vynálezů a patentů, nákupu a prodeje licencí, standardizace, vědeckotechnických informací, přípravy vědeckých kádrů, materiálně technického zásobování vědeckých výzkumů apod. Nejkonkrétněji se tyto tendence projevují v koordinačním úsilí Technického výboru Spojených ozbrojených sil, na kterém se ČSLA aktivně podílí a které směřují především k unifikaci výzbroje členských států Varšavské smlouvy.

Přesto, že vědeckotechnická spolupráce armád členských států Varšavské smlouvy je na potřebné úrovni, ukazuje se potřeba další koncentrace sil na rozhodující směry technického rozvoje ozbrojených sil. Taková orientace umožní efektivněji využívat zdrojů jednotlivých států a udržet světovou úroveň nejdůležitějších zbraňových systémů a bojové techniky z hlediska technického rozvoje. Proto výběr směrů a problémů pro spolupráci, které zabezpečují soustředění úsilí a prostředků na vedoucí odvětví a odbory, bezprostředně spojené s urychlením vědeckotechnického rozvoje, se stává klíčovým problémem teorie i praxe vědeckotechnické spolupráce.